

HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 10.05.2010 i Hålogaland lagmannsrett,

Saksnr.: 10-057629ASK-HALO

Dommere:

Lagdommer
Lagdommer
Lagdommer

Kjell Martin Haug
Monica Hansen Nylund
Nils Asbjørn Engstad

Ankende part

Private eiere i Nord-Salten
Kraftlag AL

Advokat Christian
Jacques Aubert

Ankemotpart

Nord-Salten Kraftlag AL

Advokat Stig Berge

KJENNELSE

Saken gjelder anke over kjennelse i sak om midlertidig forføyning.

Representantskapet i Nord-Salten Kraftlag AL (Kraftlaget) traff 15. juni 2009 vedtak om

- at kraftlagets vedtekter endres bl.a. ved at nettoformuen ved oppløsning, eventuelt aksjefordeling ved omdanning, skal fordeles med 60 % på fire kommuner (partshjelperne), 15 % på Salten Kraftsamband AS og 25 % på nettkundene i selskapet,
- at andelsbrev tilhørende private andelseiere innløses straks,
- at samtlige av Kraftlagets nettkunder pr. 1. juli 2009 tas inn som medlemmer av Kraftlaget.

Vedtaket var ledd i forberedelsen av en omdanning av Kraftlaget til aksjeselskap som planlegges gjennomført våren 2010. Ved omdanningen vil Kraftlagets virksomhet, herunder aktiva og passiva, bli overført til et nystiftet aksjeselskap som eies av Kraftlaget. Deretter vil Kraftlaget fordele aksjene på medlemmene i tråd med ovenstående og oppløses.

De ankende parter (heretter benevnt Andelseierne), er innehavere av andelsbrev utstedt av Kraftlaget fra det ble etablert i 1946 til ordningen med utstedelse av andelsbrev opphørte i 1966.

Andelseierne reiste ved stevning i gruppesøksmål av 9. november 2009 søksmål mot Kraftlaget. Det ble i stevningen lagt ned slik påstand:

1. Iverksettelsen av vedtaket av 15. juni 2009 i Nord-Salten Kraftlag tillates ikke gjennomført.
2. Nord-Salten Kraftlag AL pålegges å dekke saksomkostninger med tillegg av rente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra dommens forfallstidspunkt til betaling skjer.

Det ble samtidig, i begjæring om midlertidig forføyning, bedt om kjennelse for at vedtaket av 15. juni 2009 ikke iverksettes før det foreligger dom i hovedsaken, og erstatning av sakskostnader.

I prosesskrift av 12. februar 2010 begjærte Andelseierne også midlertidig forføyning med slik påstand:

1. Det varslede vedtak om overføring av verdier, konsesjoner og drift av virksomheten i Nord-Salten Kraftlag AL tillates ikke gjennomført før det foreligger rettskraftig dom i saken.
2. Nord-Salten Kraftlag AL pålegges å dekke saksomkostninger med tillegg av renter etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra kjennelsens forfallstidspunkt til betaling skjer.

Kraftlaget, med kommunene Hamarøy, Tysfjord, Steigen og Sørfold (heretter benevnt Kommunene) som partshjelpere, tok til motmæle for tingretten både i hovedsaken og i sakene om midlertidig forføyning.

Ofoten tingrett avsa 7. april 2010 kjennelse med slik slutning:

1. Begjæringen om midlertidig forføyning fremsatt i stevning av 9. november 2009, knyttet til at representantskapets vedtak 15. juni 2009 ikke skal iverksettes før det foreligger rettskraftig dom i hovedsaken, tas ikke til følge.
2. Begjæringen om midlertidig forføyning fremsatt i prosesskriv 12. februar 2010, knyttet til at det varslede vedtak om overføring av verdier, konsesjoner og drift av virksomheten i Nord-Salten Kraftlag AL ikke tillates gjennomført før det foreligger rettskraftig dom i saken, tas ikke til følge.
3. Saksomkostninger tilkjennes ikke.

Når det for øvrig gjelder sakens bakgrunn, vises det til tingrettens kjennelse.

Andelseierne har anket kjennelsen til Hålogaland lagmannsrett. Kraftlaget som ankemotpart, og Kommunene og SKS Eiendom AS (heretter benevnt SKS) som partshjelpere, har tatt til motmæle for lagmannsretten.

Lagmannsretten har ikke funnet det nødvendig med muntlige forhandlinger i ankesaken, jf. tvisteloven § 29-15 annet ledd.

Andelseierne har i hovedsak anført:

Det grunnleggende spørsmål i saken er om kommunene, SKS og nyere andelseiere i Kraftselskapet kan få andre og bedre rettigheter enn de opprinnelige private andelseiere.

Grunnlaget for Andelseiernes eierposisjon er de andeler de har tegnet seg for. Eierforholdene i Kraftlaget skulle reflektere det den enkelte hadde skutt inn av kapital.

Tingretten la til grunn at de opprinnelige vedtekters § 14, som begunstiget offentlige eiere ved avvikling av selskapet, også regulerte eierforholdene i Kraftlaget. Det er feil. Tingrettens forståelse av bestemmelsen har ikke dekning i samvirkeretten eller i uttalelser

fra Lovavdelingen, jf. i den forbindelse NOU 2002:6 avsnitt 30.4.5 side 205 første spalte og Lovavdelingens uttalelse av 27. mai 1997 (tilsvarets bilag 23). Kraftlaget har for øvrig konsekvent omtalt de private andelseiere som "eiere", jf. bl.a. årsberetningen for 2008 og vedtektene av 1. januar 1991 §§ 13 og 21.

Eventuell tvil vedrørende eierskapet etter de opprinnelige vedtektene ble i tilfelle ryddet av veien ved vedtektsendringene i 1967, 1990 og 1992. Således fjernet vedtektsendringene i 1967 den uklarhet som vedtektenes § 14 (om oppløsning) skapte, og tydeliggjorde at Andelseierne har andel i fellesformuen. Andelseierne er således uenig i tingrettens vurdering mht. betydningen av senere vedtektsendringer slik den kommer til uttrykk i kjennelsen på side 15 tredje avsnitt. Tingretten unnlot å følge vanlige regler for vedtekststolkning og valgte i stedet å tolke vedtektene fra Kommunenes ståsted.

Kraftlagets egen opptreden underbygger at Andelseierne har andel i fellesformuen, jf. bl.a. bilag 1 til Kommunenes partshjelpserklæring. Under sak 5/2002 fremgår det at styret og senere representantskapet, i det øyemed å hindre posisjonering med sikte på en mulig omdanning av Kraftlaget til aksjeselskap, nektet en privat andelseier å transportere sine andeler til en ny eier. Det forhold at Kraftlaget har benyttet andeler som oppgjør ved erverv av fallrettigheter, jf. i den forbindelse bilag 3 til advokat Auberts prosesskriv av 29. april 2010, viser at både Kraftlaget og mottakerne av andelsbrev la til grunn at andelene hadde økonomisk verdi.

Det vises for øvrig til vurdering av 6. mai 1999 fra advokat Inge A. Fredriksen. Vurderingen er foretatt etter oppdrag fra Kraftlaget som ikke på noe tidspunkt har tatt avstand fra Fredriksens vurderinger.

Kraftlaget har aldri klart å besvare spørsmålet om hvilken rettsposisjon Andelseierne har dersom de ikke er medeiere i Kraftlaget. Et skille mellom eierskap til foretaket og eierskap til andelskapitalen, som det Kraftlaget og partshjelperne søker å konstruere, har ingen forankring i norsk sammenslutningsrett. Distinksjonen har heller aldri vært benyttet av Kraftlaget, Kommunene eller SKS før i nærværende tvist, jf. i den forbindelse Salten tingretts dom av 20. mai 2005 sidene 14-15 og Hålogaland lagmannsretts dom i samme sak side 1.

Av bilag 2 til anketilsvaret fremgår at Kommunene har bidratt med kr 916.700 til Kraftlaget mens Andelseierne har bidratt med kr 987.100. Tallene stemmer ikke med tidligere opplysninger fra Kraftlaget. Det sentrale er likevel at det ikke er noe ved andelsinnskuddenes størrelse som tilsier at Kommunene står i en særstilling sammenlignet med private andelseiere. Heller ikke foreligger det rettslige holdepunkter for at statsstøtte til Kraftlaget, kommunale garantistillelser eller lån fra Kommunalbanken, gir grunnlag for kommunal eiendomsrett til Kraftlagets nettoformue.

Ulikhet med hensyn til størrelsen på de enkelte parters respektive bidrag til Kraftlaget gir uansett ikke saklig grunnlag for forskjellsbehandling av ulike eiergrupper.

Tingretten tar feil når den legger til grunn at opphevede vedtekter gir grunnlag for å forskjellsbehandle kommunene positivt i forhold til private andelseiere. All den tid Kraftlaget ikke på flere tiår har stilt krav om samhandling mellom andelseiere og Kraftlag, er det vanskelig å forstå at SKS eventuelle kjøp fra Kraftlaget kan gi grunnlag for favorisering av SKS sammenlignet med private andelseiere. De private andelseierne utgjør for øvrig også en kjøpergruppe, jf. bilag 5 til kommunenes erklæring om partshjelp av 3. mars 2010.

SKS ervervet 60 % av Kraftlaget for 3 mill. kroner i 1990. De private andelseierne innbetalte fra 1947 til 1966 om lag 2 mill. kroner i andelskapital. Det er vanskelig å se at det er grunnlag for forskjellsbehandling til skade for de opprinnelige andelseiere som innbetalte nesten all andelskapital i startfasen da innbetalingene var tvingende nødvendig for å få virksomheten på fote.

Generelt er det en mangel ved tingrettens premisser at det ikke redegjøres for forskjeller ved de tre eiergrupperingene som eventuelt kan begrunne at man fraviker regelen om at en omdanning av samvirkelag til aksjeselskap er betinget av at deltakerne tilbys å tegne aksjer i tilnærmet uendret innbyrdes forhold, jf. Lovavdelingens uttalelse av 27. mai 1997.

Kraftlaget er, slik Kraftlagets egne juridiske rådgivere har konkludert med, materielt sett et uregistrert aksjeselskap, jf. i den forbindelse også uttalelsen fra Lovavdelingen av 27. mai 1997. Kraftlaget har gjennom flere tiår drevet ulovlig og i strid med de retningslinjer som følger av uttalelsen fra Lovavdelingen. Det er en mangel ved tingrettens avgjørelse at den ikke vurderer disse forhold og de derav følgende rettsvirkninger.

Av brev fra Nærings- og Handelsdepartementet av 29. april 1999 fremgår klart at Kraftlagets stemmerettsregler var rettsstridige og måtte endres. Kraftlaget har ikke fulgt departementets anmodning, og har slik det fremgår av tilsvaret til Ofoten tingrett side 11, bevisst operert med rettsstridige stemmerettsregler for å unngå at "maktforholdene i Kraftlaget" endres.

Vedtaket av 15. juni 2009 er resultat av maktmisbruk og innebærer en forfordeling. Det samme vil gjelde det varslede vedtak om omdanning av Kraftlaget.

Tingretten la uriktig til grunn at det ikke kreves hjemmel for å ekskludere medlemmer i en situasjon hvor Kraftlaget planlegger å overføre virksomheten til et aksjeselskap. Eksklusjon kan alene skje hvor det foreligger mislighold eller annet særlig rettsgrunnlag, jf. Ot.prp. nr 21 side 321 annen spalte og NOU 2002:6 avsnitt 15.8.3. Kraftlaget har vist til vedtektene § 3 og vilkåret om at andelseier er nettkunde. Det er i tilfelle et vilkår som

følger av det anfektete vedtak av 15. juni 2010. Et samvirkelag kan ikke omgå eksklusjonsvernet ved å beslutte etterfølgende medlemsvilkår som diskvalifiserer vedkommende som medlem. Kraftlagets adgang til å foreta eksklusjon på det påberopte grunnlag må uansett være forspilt ved passivitet. Man må trolig tilbake til Kraftlagets tidligste dager for å finne et tidspunkt da alle andelseierne også var nettkunder. Kraftlaget har likevel ikke på noe tidligere tidspunkt varslet om eller gjennomført utløsning av andelseiere som ikke er kunder, jf. i den forbindelse Woxholt "Foreningsrett" side 100.

Avtalelovens § 36 påberopes både som selvstendig ugyldighetsgrunn og som et tolkningsmoment.

Kraftlaget har benyttet andeler som betaling for arbeid og for fallrettigheter. Andelene har ikke vært omsettelige, og man kunne således ikke heve lønn eller kjøpesum ved realisasjon av andeler. Hvis de private andelseierne heller ikke ervervet eiendomsrett, er de blitt lurt ved at de, flere tiår senere, bare står tilbake med beløp som er spist opp av inflasjon. De private andelseierne har hatt en berettiget forventning om at de er andelseiere på lik linje med de offentlige eierne. Videre fremgår det av saksfremlegget at man ikke har orden i medlemsregisteret og at vedtaket om å stenge ute private andelseiere vil "innebære en nødvendig opprydning av andelsboken."

Ankemotparten og partshjelperne feiltolker avgjørelsen i Rt-1997-596 hvor Høyesterett kom til at "påbudte vedtektsendringer", endringer som brakte vedtektene i samsvar med ufravikelige lovbestemmelser, kunne foretas etter selskapets til da gjeldende vedtekter. Det ligger forutsetningsvis i dette at andre typer beslutninger vil være ugyldige etter aksjeloven. Overført på denne saken innebærer det at man bare kan benytte de gjeldende vedtekter til å bringe vedtektene i samsvar med kooperative prinsipper. Vedtaket av 15. juni 2009, truffet av et ulovlig representantskap, faller utenfor rammen av det representantskapet lovlig kunne treffe vedtak om. Det riktige vil være at representantskapet treffer vedtektsendringer som innfører bl.a. demokratisk styring i Kraftlaget, og at spørsmålet om omdanning deretter behandles av lovlig årsmøte.

Det er en tilsnikelse når det i anketilsvaret fra Kraftlaget vises til stemmegivning fra "de private andelseiernes lovlig valgte representanter." De private andelseierne har aldri valgt representanter til å representere seg; de er ikke engang blitt orientert om utnevnelserne.

For å stanse forskjellsbehandlingen har Andelseierne angrepet representantskapets vedtak av 15. juni 2009 hvoretter

- de private andelseiere tvangsutløses av de offentlige andelseierne,
- andeler gis til dagens kunder på bekostning av de opprinnelige eierne,
- det vedtas nye, rettsstridige vedtekter.

Formålet med begjæringen om midlertidig forføyning er å stanse Kraftlagets usaklige forskjellsbehandling av private andelseiere, ikke å hindre at virksomheten i fremtiden drives i aksjeselskaps form.

Formålet med begjæringen av 12. februar 2010 er å hindre at Kraftlaget fratras muligheten for å oppfylle Andelseiernes rettmessige krav ved at det tappes for verdier, herunder den drift som genererer verdier, før det foreligger rettskraftig dom i hovedsaken.

Representantskapets vedtak fratrar de private andelseierne deres posisjoner, herunder muligheten til å øve innflytelse på selskapet fra innsiden. Om behovet for å inneha posisjon som andelseier/aksjonær vises til Rt-2000-1293.

Den eierpost som har tilhørt de private andelseierne, skal doneres til dagens nettbrukere som blir aksjonærer i det nye selskapet basert på nettkjøp de siste fem årene.

Det vil åpenbart vanskeliggjøre eller umuliggjøre en tilbakeføring av eierrettighetene til Andelseierne dersom alle verdier overføres til et annet selskap med andre eierkonstellasjoner.

Det er av Kraftlaget anført at man ikke kan omgjøre vedtaket av 15. juni 2009 gjennom midlertidig forføyning. Dette er ikke riktig. Dersom vedtaket er ugyldig, foreligger det ikke noe vedtak. Det blir i tilfelle ikke tale om noen tilbakeføring, men en konstatering av at det ikke har skjedd en lovlig utestengning, et lovlig opptak av nye medlemmer og lovlig vedtak av nye vedtekter.

Det er lagt ned slik påstand:

1. Vedtaket av 15. juni 2009 i Nord-Salten Kraftlag iverksettes ikke før det foreligger rettskraftig dom i hovedsaken.
2. Det varslede vedtak om overføring av verdier, konsesjoner og drift av virksomhet i Nord-Salten Kraftlag AL tillates ikke gjennomført før det foreligger rettskraftig dom i saken.

I begge tilfeller:

3. Nord-Salten Kraftlag AL, Hamarøy kommune, Tysfjord kommune, Steigen kommune og Sørfold kommune pålegges å dekke saksomkostninger for tingrett og lagmannsrett med tillegg av renter etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra kjennelsens forfallstidspunkt til betaling skjer.

Kraftlaget har i hovedsak anført:

Andelseierne er ikke eiere av Kraftlaget. Det vises til tingrettens vurderinger på side 14-15 i kjennelsen, som Kraftlaget slutter seg til. Kraftlaget er således enig med tingretten i at en vedtektsbestemmelse om fordeling av nettoformuen ved oppløsning også løser spørsmålet om hvem som skal anses som eiere. Vedrørende de ankende parter forståelse av oppløsningsbestemmelsen, som en rent "testamentarisk" bestemmelse hvoretter kommunene er "begunstiget", vises til samvirkelovens omdanningsregler som gir oppløsningskapitlets bestemmelser om fordeling av nettoformuen tilsvarende anvendelse, jf. § 147 tredje ledd, jf. også tolkningsuttalelse av 7. juni 2004 fra Justisdepartementets lovavdeling. Det fremgår også av andre vedtektsbestemmelser at det ved stiftelse av Kraftlaget var meningen at det skulle være vesentlig forskjell på de private og kommunene.

Subjektive tolkningsmomenter spiller normalt en mindre rolle ved vedtektstolkning enn ved avtaletolkning. Det er likevel på det rene at forarbeider og forhistorie kan ha betydning ved tolkningen av vedtekter, jf. Andenæs "Selskapsrett" side 71-72. Det av motpartene påberopte sitat fra NOU 2002:6 side 171 kan uansett ikke tolkes dit hen at de opprinnelige vedtektene ikke kan tillegges vekt.

All den tid de private andelseiere ikke var eiere da andelsbrevene ble utstedt, blir det rettslige spørsmålet om det er inntrådt forhold i ettertid som medfører at de likevel kan anses som eiere. En slik eventuell etterfølgende etablering av eiendomsrett må, slik tingretten la til grunn, bygge på vedtektsendringer, jf. i den forbindelse den uttrykkelige koblingen mellom andelsbrev og vedtekter.

Vedrørende spørsmålet om de ankende parter ble eiere ved vedtektsendringene i 1967 og 1990 vises til Kraftlagets anførsler i punkt 2.2 i prosesskriv av 12. mars 2010.

Andelseierne forsøker å forankre anførselen om eiendomsrett i ordlyden til den oppløsningsbestemmelse som ble vedtatt i 1990. Andelseiernes anke rokker imidlertid ikke ved tingrettens vurdering vedrørende dette spørsmål. Det er for øvrig vist til dokumentasjon som viser formålet med og bakgrunnen for utformingen av ordlyden i oppløsningsbestemmelsen i 1990-vedtektene, jf. i den forbindelse særlig bilag 1 til prosesskriv av 12. mars 2010.

Dersom man kommer til at de ankende parter ikke er eiere i Kraftlaget, er det strengt tatt unødvendig å drøfte spørsmålet om forskjellsbehandling; det er åpenbart at de som ikke er eiere, kan behandles annerledes enn de som er det.

Kraftlagets anførsler vedrørende spørsmålet om forskjellsbehandling fremgår av anketilsvarets punkt 2.3.2 og 2.3.3, jf. også tilsvaret i hovedsaken punkt 2.3 hvor det er redegjort for kommunenes, SKS' og de private andelseiernes bidrag til Kraftlaget. Bl. a.

bestrides det at det er grunnlag for å hevde at de som ble strømkunder før 1966, har bidratt mer til Kraftlaget enn alle de strømkunder som kom til etter 1966. Av bilag 8 til anketilsvaret fremgår det at Kraftlaget i 1959 var av den oppfatning at andelsbrevet "i realiteten ingen verdi (har) i seg selv." Det er riktig at det er utstedt såkalte "arbeidsandeler". Det sentrale i den forbindelse er imidlertid at de som ønsket å bli strømkunder, måtte betale kostnadene ved tilknytning, og fikk mulighet til å gjøre opp forpliktelsen ved å arbeide, jf. bilag 9 til anketilsvaret som for øvrig gir en forklaring på hvorfor representantskapet i 1968 likestilte betaling av tilknytningsavgift med innehav av andelsbrev (stevningens bilag 13 sak 8/68).

De ankende parters anførsel om at andeler ble benyttet som betaling for fallrettigheter, er ikke dokumentert, og Kraftlaget har heller ikke funnet dokumenter i sine arkiver som viser at slikt oppgjør har funnet sted.

Tingretten har korrekt lagt til grunn at Kraftlaget er et samvirkelag, jf. Handels- og skipsfartsdepartementets beslutning 24. desember 1963, jf. også Andenæs "Aksjeselskaper og Allmennaksjeselskaper" side 24. Selv om andelseiernes uriktige forutsetning om at Kraftlaget er et uregistrert aksjeselskap, legges til grunn, må en eventuell oppløsning skje i samsvar med gjeldende vedtektsbestemmelser. Selv om vedtektene ikke fullt ut var i samsvar med kooperative prinsipper, kunne man med grunnlag i disse vedtektene foreta de vedtektsendringer som var påkrevd, jf. Rt-1997-596. Kraftlaget har oppfylt sin plikt til å forsøke å bringe selskapets vedtekter i samsvar med bakgrunnsretten, jf. bl.a. til bilag 26 og 27 til tilsvaret i hovedsaken.

Andelseierne har anført at innløsningen må ses som en "utestengning som krever mislighold eller annet særlig rettsgrunnlag." Synspunktet beror på en misforståelse. Det følger av vedtektene § 3 at den private medlemsmassen består av "...kraftlagets kunder som er oppført i medlemsregisteret"; dvs. at det er et vilkår for medlemskap at man er nettkunde, jf. Woxholt "Foreningsrett" side 191. Spørsmålet om hjemmel for innløsning er uansett et sidespor; det reelle tvistespoørsmålet er om andelseierne har rett til en forholdmessig andel av nettoformuen.

Kraftlaget slutter seg til tingrettens vurdering, hvoretter avtaleloven § 36 ikke kommer til anvendelse, jf. kjennelsen side 17-18.

Tingretten la korrekt til grunn at det ikke foreligger sikringsgrunn eller fare ved opphold i den første forføyningssaken. Alle de tre vedtakene som andelseierne ønsker stoppet, er allerede gjennomført.

Kraftlaget kan i det vesentlige slutte seg til tingrettens vurdering vedrørende spørsmålet om sikringsgrunn også i den andre forføyningssaken. I en situasjon hvor det er uklart hva andelseierne ønsker å oppnå ved søksmålet, opprettholder Kraftlaget sin anførsel om at

man ved avgjørelsen av om det foreligger sikringsgrunn må se hen til om det foreligger sikringsgrunn i relasjon til hovedkravet, og det gjør det etter Kraftlagets syn ikke.

Twisteloven § 34-2 annet ledd kommer bare til anvendelse ved kvalifisert grad av fare ved opphold. Det må dessuten, slik tingretten legger til grunn, ses hen til sannsynlighetsgraden for hovedkravet, jf. Ot.prp. nr. 65 (1990-91) side 293. Etter Kraftlagets syn er Andelseierne svært langt unna å sannsynliggjøre at vedtakene av 15. juni 2009 er ugyldige.

Det vil ikke være proporsjonalt å beslutte forføyning. Tas begjæringen om midlertidig forføyning til følge, vil dette forsinke omdanningen og påføre Kraftlaget til dels store ekstraomkostninger. Andelseierne på sin side har ikke påvist at forføyningen er av slik betydning av fordelene ved at forføyning gis, overstiger de ulemper Kraftlaget i tilfelle påføres.

Selv om det er noe uklart hva Andelseierne egentlig ønsker å oppnå, må det legges til grunn at den interessen de har, i hovedsak er av økonomisk karakter. De vil således uansett være godt nok sikret ved at et eventuelt krav kan gjøres gjeldende overfor Kraftlagets rettsetterfølger som overtar alle Kraftlagets forpliktelser, både kjente og ukjente.

Det anføres at tvisteloven § 34-1 annet ledd er til hinder for at forføyningen tas til følge.

Det er lagt ned slik påstand:

1. Anken forkastes.
2. Nord-Salten Kraftlag A/L tilkjennes sakskostnader for tingretten og lagmannsretten.

Hamarøy kommune m.fl. har i hovedsak anført:

Kommunene er enig i tingrettens kjennelse som bygger på riktig bevisbedømmelse og rettsanvendelse både med hensyn til spørsmålet om hovedkravet er sannsynliggjort og med hensyn til sikringsgrunn. Kommunene er også enige i Kraftlagets anførsler for tingrett og lagmannsrett, og har i sitt innlegg for lagmannsretten begrenset seg til spørsmålet om hovedkravet er sannsynliggjort og til å redegjøre for prosessen i forkant av vedtaket 15. juni 2009.

Et grunnleggende spørsmål i saken, er om en andel av andelskapitalen korresponderer med en tilsvarende andel av Kraftlagets nettoformue. Dersom Andelseierne ikke har (korresponderende) eiendomsrett til selskapsformuen, foreligger det intet hovedkrav å sikre. Tingretten har i sin kjennelse riktig konkludert med at Andelseierne etter vedtektene som gjaldt forut for representantskapets vedtak av 15. juni 2009, ikke hadde eiendomsrett til selskapsformuen.

Ved representantskapets vedtak 15. juni 2009 ble det satt sluttstrek for en årelang prosess om omdanning av Kraftlaget til aksjeselskap og en årelang tvist mellom andelseierne om endring av Kraftlagets vedtekter. Kommunene, SKS og representanter for de private andelseierne hadde da, helt siden 1997, forhandlet om og utredet en modell for omdanning av Kraftlaget til aksjeselskap.

I forkant av representantskapsmøtet hadde samtlige fire kommunestyre gitt sin enstemmige tilslutning til forslaget til vedtektsendringer. Representantskapets vedtak, som påstås å være ugyldig, hadde således god forankring lokalt og politisk. Mange av kommunestyrerepresentantene var også private andelseiere i Kraftlaget. Representantskapets vedtak ble truffet mot en stemme. Den andre representanten for de private andelseierne stemte for vedtakene.

Nærings- og handelsdepartementet slo 29. april 1999 fast at Kraftlaget rettslig sett er et samvirkelag, ikke et uregistrert aksjeselskap. Samtidig pekte departementet på at Kraftlagets vedtekter ikke var i samsvar med samvirkeprinsippene, og at Kraftlaget enten måtte bringe vedtektene i samsvar med samvirkeprinsippene eller omdannes til aksjeselskap. Umiddelbart etter departementets uttalelse startet en grundig og omfattende prosess i regi av Kraftlagets styre, administrasjon og eierne for å utrede de to alternativene og finne en løsning, jf. beskrivelsen i Salten tingretts dom av 20. mai 2009. Etter omfattende utredninger og forhandlinger traff representantskapet 19. juni 2002 vedtak om at Kraftlaget skulle fortsette som samvirkeforetak. Styret fikk fullmakt til å utforme endelig forslag til nye vedtekter. Etter forhandlinger mellom de berørte parter, herunder representanter for de private andelseierne, ble partene enige om at alle kundene i Kraftlaget som var bosatt innenfor forsyningsområdet, fikk rett til å bli medlemmer i Kraftlaget, og at 25 % av selskapsformuen skulle fordeles på sluttbrukerne som var medlemmer på oppløsningstidspunktet, i forhold til samhandel med Kraftlaget de siste fem år. Partenes forhandlinger munnet ut i det vedtektsforslag som ble behandlet av representantskapet 25. juni 2003, jf. bilag 6 til Kommunenes erklæring om partshjelp av 3. mars 2010. Vedtektsforslaget er for så vidt gjelder fordeling av eiendomsretten til selskapsformuen mellom andelseierne og alle øvrige sentrale spørsmål, identisk med det vedtak om vedtektsendring som ble truffet med kvalifisert flertall i juni 2009. Den eneste forskjell av betydning er at vedtaket fra juni 2009 også regulerer fordelingen av kommuneandelen, men dette var et internt kommuneanliggende. Lagmannsretten bes merke seg at begge de lovlig valgte representantene for andelseierne 25. juni 2003 stemte for vedtektsendringer og en regulering av eiendomsretten til selskapsformuen som er identisk med det vedtak som nå påstås ugyldig.

SKS stemte mot forslaget til vedtektsendring 25. juni 2003 fordi selskapet mente at vedtektsendringene ville redusere dets innflytelse i strid med den avtale som ble inngått da selskapet trådte inn som andelseier i 1990. Konflikten mellom kommunene og SKS ble

brakt inn for domstolene uten at det ledet til noen løsning, jf. Hålogaland lagmannsretts dom av 20. mars 2006 hvori partene ble henvist til fortsatte forhandlinger. Etter langvarige forhandlinger lyktes det i slutten av 2008 kommunene og SKS å bli enige om nye vedtekter for Kraftlaget og en forpliktende avtale om omdanning til aksjeselskap. I særlig grad bidro vedtakelsen av den nye samvirkelova til at partene ble enige. Etter samvirkelova, som kommer til anvendelse på Kraftlaget etter fem år fra vedtakelsen, må formuen deles etter samhandelen med Kraftlaget. Konsekvensen vil i tilfelle være at Kraftlaget ikke lenger oppfyller vilkårene for evigvarende konsesjoner i industrikonsesjonsloven § 2 første ledd, og at Kraftlagets kraftproduksjon hjemfaller vederlagsfritt til staten.

Avtalen om omdanning av Kraftlaget til aksjeselskap med vedtektsendringer ble enstemmig vedtatt av de berørte kommunestyre 30. mars 2009.

Tingretten kom etter en grundig og korrekt vurdering til at Andelseierne ikke har sannsynliggjort sitt krav om eiendomsrett til selskapsformuen. Den fant det, i tråd med tidligere betenkning fra professor Johan Giertsen, klart at kommunene var eiere av Kraftlagets formue etter Kraftlagets opprinnelige vedtekter som gjaldt da de private andelene ble utstedt.

Tingretten la videre riktig til grunn at det verken i 1966 eller senere er gjort endringer i vedtektene av betydning for spørsmålet om eierskap til de verdier som er bygd opp i Kraftlaget. I 1967 ble vedtektsbestemmelsen om oppløsning endret. Det er nærliggende å anta at den bestemmelsen om tvisteløsning i tilfelle tvist om fordelingen av Kraftlagets formue ved eventuell oppløsning var inspirert av lov om fordeling av kommunal eiendom ved endringer i kommunegrenser og kommunesammenslåing, jf. lovens § 3 flg. og bestemmelser om tvisteløsning ved skjønn hvor kommunene ikke ble enige om fordelingen. At tvisteløsningskompetansen var tillagt departementet underbygger at fordelingen av formuen var et rent kommunalt anliggende.

Det er ingen holdepunkter for at man ved vedtektsendringen i 1966 overførte en andel av nettoformuen til de private andelseierne. Hensett til fordelingen av andelskapitalen den gang ligger det implisitt i andelseiernes anførsler at kommunene ved vedtektsendringen overførte 50 % av nettoformuen til de private andelseierne samtidig som nye kunder i Kraftlaget ikke fikk utstedt andelsbrev når det betalte tilknytningsavgift, jf. i denne forbindelse også professor Giertsens betenkning side 3-4. De argumenter som ifølge Giertsen taler for at kommunene i 1967 ikke endret på den opprinnelige fordelingsregelen (samhandlingsprinsippet), har enda større vekt ved vurderingen av om Kommunene gjennom vedtektsendringen overførte 50 % av selskapsformuen til de private andelseierne som hadde vært så "heldige" å få utstedt andelsbrev for sin tilknytningsavgift til Kraftlaget.

Andelseierne anfører at deres andel av andelskapitalen er det som gir dem rett til andel av selskapsformuen. Av de vedtekter som gjaldt før representantskapets vedtak av 15. juni

2009, fremgår det, som påpekt av tingretten, klart at andelskapitalen ikke ga rett til noen andel av selskapsformuen, jf. bilag 14 til stevningen. At det var kommunene som fortsatt hadde eiendomsretten til selskapsformuen, fremgikk også klart av beslutningsgrunnlaget til vedtektsendringene som ble truffet av et enstemmig representantskap i 1990, jf. bilag 1 til Kraftlagets prosesskriv av 12. mars 2010.

Selv om kommunene og SKS etter vedtektene hadde eiendomsretten til Kraftlagets formue, ønsket partene at 25 % av verdiene skulle fordeles på alle Kraftlagets kunder etter samvirkeprinsippet om samhandling. De øvrige 75 % skulle fordeles på SKS og Kommunene. Dette var et forhandlingsresultat for å styrke Kraftlagets samvirkepreg, og var motivert av et ønske om å skape bredest mulig lokal oppslutning om de nye vedtektene.

Det er lagt ned slik påstand:

1. Anken forkastes.
2. Nord-Salten Kraftlag A/L og Hamarøy, Steigen, Sørfold og Tysfjord kommuner tilkjennes sakens omkostninger for tingretten og lagmannsretten fra forfall til betaling finner sted, jf. forsinkelsesrenteloven § 2.

SKS har i hovedsak anført:

I ankeerklæringen gis en misvisende fremstilling av SKS' inntreden og posisjon i Kraftlaget. Det har bidratt til at selskapet har valgt å erklære partshjelp.

SKS er ikke et "interkommunalt investeringsselskap" som opplyst i anken, men et heleiet datterselskap i kraftkonsernet SKS som igjen eies av kommuner og kraftselskaper.

Hovedkravet fra den ankende part er at representantskapets vedtak av 15. juni 2009 er ugyldig. Det sentrale i denne sammenheng er vedtaket om innløsning av private andeler til pari kurs. Andelsbrevene gir i seg selv ikke uttrykk for noen særlig rettslig posisjon. De opprinnelige vedtektene regulerte innflytelsen i Kraftlaget, og har klare bestemmelser for hva som skal skje med nettoformuen ved oppløsning. De private andelseierne hadde krav på å bli utløst med "andelenes pålydende beløp" ved oppløsning. Deres rettslige posisjon ble i hvert fall ikke styrket ved vedtektsendringen i 1967 da formuleringen om at det private andelshaverne ved oppløsning hadde krav på andelenes pålydende, ble tatt ut.

Før SKS kom inn i Kraftlaget i 1990, hadde kommunene samlet full styring med Kraftlaget. Tingrettens vurdering for så vidt er korrekt.

SKS' inntreden i 1990 hadde sin bakgrunn dels i den alminnelige utvikling i bransjen, og dels i det forhold at Kraftlaget ikke klarte å oppfylle oppgaven med å sikre krafttilgang til hjørnestensbedriften i Kjøpsvik. På ulike måter bidro SKS til at Kraftlaget kunne oppfylle

sin oppgave som kraftleverandør og netteier, jf. Saltens tingretts dom av 20. mai 2005 side 3-5.

Formuleringen i 1991-vedtektenes § 14, om andre andelseiere og "aksjepost i SKS ved eventuell fusjon", referer seg ikke til den enkelte andelseiers posisjon. Det var aldri aktuelt at den enkelte andelseier i Kraftlaget skulle kunne bli aksjonær i SKS. Bestemmelsen gjelder ikke forholdet mellom kommunene og de private andelseierne. Det er for øvrig intet som tyder på at holdningen til spørsmålet om hva de private andelseiere hadde krav på i tilfelle oppløsning, var endret da SKS trådte inn i Kraftlaget. Tvert i mot fremgår det at man ville søke å innløse private andelseiere til pari kurs.

SKS har aldri gjort krav på å eie 61 % av Kraftlagets verdier. Det er således misvisende når det i anken fremstilles som om SKS eierandel ble redusert fra 61 % til 15 % i 2009. Selv om SKS i 1990 fikk 61 % av andelskapitalen, ble ikke SKS eier av 61 % av de underliggende verdier. Man må skille mellom andelskapital og eierskap, og mellom eierskap og innflytelse/stemmerett i Kraftlaget. Fastsettelsen av eierandelen til 15 % er et resultat av forhandlinger mellom partene, og er i utgangspunktet basert på andel av opparbeidede verdier etter 1. januar 1991.

SKS er enig med tingretten i at det ikke er holdepunkter i vedtekter eller avtaler som kan begrunne at gruppen med andelsbrev fra 1946-1966 er eiere av Kraftlagets verdier utover andelsbrevenes pålydende.

Selv om Kraftlaget i betydelig grad har unnlatt å oppfylle de rettslige prinsipper for samvirkelag, er det ikke grunnlag for å hevde at man står overfor et uregistrert aksjeselskap.

SKS er også enig med tingretten hva gjelder Andelseiernes anførsel om usaklig forskjellsbehandling. Kommunene var de reelle eiere av Kraftlaget frem til SKS trådte inn i laget i 1990. SKS har gjennom den avtale og beslutning som ligger til grunn for selskapets inntreden i 1990, bidratt i form av særlige innskudd og andre forhold av vesentlig verdi for Kraftlaget, jf. punkt 2.3 i Kraftlagets anketilsvar. SKS' bidrag og grunnlaget for disse kan ikke sammenlignes med de private andeler. Eksisterende kunder er også i en annen posisjon enn innehavere av andelsbrev utstedt i en avgrenset periode. Det kan nok diskuteres om og i hvilken utstrekning eksisterende kunder har et rettkrav på en så vidt betydelig eierandel, men dette er en konsesjon til samvirkegrunnlaget som kommunene og SKS har funnet rimelig.

Det kan rettslig sett ikke være noen tvil om at omdanningen til en lovlig selskapsform skal skje i samsvar med de formelle vedtekter kraftlaget har, uavhengig av om disse er holdbare etter samvirkelagsreformen, jf. Rt-1997-596.

Lagmannsretten bemerker:

Av tvisteloven § 34-1 første ledd følger at midlertidig forføyning kan besluttes:

- a) når saksøktes adferd gjør det nødvendig med en midlertidig sikring av kravet fordi forfølgningen eller gjennomføringen av kravet ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort, eller
- b) når det finnes nødvendig for å få en midlertidig ordning i et omtvistet rettsforhold for å avverge en vesentlig skade eller ulempe, eller for å hindre voldsomheter som saksøktes adferd gir grunn til å frykte for.

Bokstav a) omhandler sikring av hovedkravet, og gir i motsetning til bokstav b) ikke hjemmel for midlertid forføyning når forføyningskravet sammenfaller med hovedkravet, jf. Schei m.fl. "Tvisteloven" side 1558.

Midlertidig forføyning kan ikke besluttes dersom den skade eller ulempe som saksøkte blir påført, står i åpenbart misforhold til den interesse saksøkeren har i at forføyningen blir gjennomført, jf. tvisteloven § 34-1 annet ledd. Bestemmelsen bygger på en grunnsetning om proporsjonalitet hvoretter det tas hensyn til samtlige interesser som er inne i bildet, jf. Ot.prp. nr. 65 (1990-91) side 292. Selv om ordlyden i tvisteloven § 34-1 annet ledd i første rekke henspeiler på saksøkers og saksøktes interesser, antas at også tredjemanns interesser, så langt tredjemann vil bli direkte berørt av forføyningen, er relevante for vurderingen.

I tråd med anførselene i ankeerklæringen, jf. også stevningen side 9, legges til grunn at det hovedkrav som søkes sikret gjennom begjæringene om midlertidig forføyning, er krav om eierrettigheter i Kraftlaget, og etter omdanningen, eierrettigheter i aksjeselskapet, herunder krav om å kunne utøve rettigheter som eier i lag/selskap.

Lagmannsretten er enig med Andelseierne i at en omdanning av Kraftlaget før tvisten om gyldigheten av vedtaket av 15. juni 2009, i første rekke vedtaket om innløsning av tidligere utstedte andelsbrev til Andelseierne og opptak av nettkundene som medlemmer, vil kunne vanskeliggjøre Andelseiernes forfølgning og gjennomføring av kravet om eierrettigheter til Kraftlagets nettoformue (utover innskutt andelskapital), etter omdanning eierrettigheter til aksjeselskapets nettoformue som aksjonær, jf. tvisteloven § 34-1 første ledd bokstav a). Lagmannsretten er også enig med Andelseierne i at deres manglende mulighet til å utøve innflytelse gjennom stemmegivning i selskapets organer inntil tvisten om eierforholdene er avgjort, etter omstendighetene vil kunne anses som en vesentlig skade eller ulempe, jf. tvisteloven § 34-1 første ledd bokstav b). Det er et således lagmannsrettens syn at det, isolert sett, foreligger sikringsgrunn både etter tvisteloven § 34-1 første ledd a) og b).

Det er imidlertid videre lagmannsrettens syn at den skade og ulempe som Kraftlaget blir påført om midlertidig forføyning besluttes, står i åpenbart misforhold til den interesse Andelseierne, både hver for seg og samlet, har i at forføyninger som begjært, besluttes.

En midlertidig forføyning som begjært, vil klart nok føre til vesentlig forsinkelse i arbeidet med omdanning av Kraftlaget til aksjeselskap. Slik lagmannsretten ser det, er det en reell fare for at man i tilfelle ikke vil make å gjennomføre en omdanning før samvirkeoven får anvendelse på Kraftlaget 1. januar 2013, jf. samvirkeoven § 163 første ledd. For det første er det en viss, om enn begrenset, risiko for at det ikke vil foreligge rettskraftig dom i hovedsaken før fristdagen. Uansett er det overveiende sannsynlig at man innen fristen ikke vil make å gjennomføre den prosess med sikte på omdanning av Kraftlaget på andre vilkår og med en annen eiersammensetning enn nå forutsatt, som nødvendigvis vil måtte etterfølge en eventuell dom i hovedsaken i favør av Andelseierne. Det vises for så vidt til erfaringene fra den meget langvarige og vanskelige prosess forut for vedtaket av 15. juni 2009, jf. bl.a. beskrivelsen i Salten tingretts dom av 20. mai 2005. Heller ikke er det sannsynlig at man alternativt vil make å bringe Kraftlagets vedtekter i samsvar med samvirkeoven innen fristen dersom en videreføring av Kraftlaget som samvirkelag, mot formodning, skulle bli den praktiske konsekvens av den prosess som må etterfølge en eventuell dom i Andelseiernes favør. I mangel av minnelige avtaler om de spørsmål partene må løse i en slik etterfølgende prosess, kan det forøvrig meget vel oppstå nye rettstvister som vil bidra til å forsinke prosessen.

Dersom man ikke makter å gjennomføre omdanning av Kraftlaget til aksjeselskap før samvirkeoven kommer til anvendelse, vil det få inngripende konsekvenser for Kraftlaget. Skjer det uten at Kraftlaget innen fristen har brakt vedtektene i samsvar med samvirkeovens regler skal tingretten, etter en tilleggsfrist som settes av Foretaksregisteret, vedta oppløsning av laget, jf. samvirkeoven § 163 annet ledd. Selv uten oppløsningsbeslutning etter § 163 annet ledd vil samvirkeoven, dersom den skulle få anvendelse, ha inngripende konsekvenser for Kraftlaget, bl.a. ved at maktforholdene innad i laget og fordelingen av eierrettighetene til nettoformuen ved oppløsning endres vesentlig, jf. bl.a. samvirkeoven § 38 første og annet ledd første punktum, og § 135 tredje og femte ledd. Det er videre, så langt lagmannsretten kan skjønne, uomtvistet at de endringer mht. eiendomsretten til Kraftlaget som vil følge av samvirkeovens ufravikelige regler om fordeling av formuen ved oppløsning, vil ha alvorlige konsekvenser for Kraftlaget som kraftkonesjonær; Kraftlaget vil ikke lenger oppfylle vilkårene for evigvarende konsesjoner etter industrikonesjonsloven § 2, jf. også § 3 annet ledd.

Konsekvensene, direkte og indirekte, vil også være store for Kommunene og SKS, som, slik partene synes enige om, er de store eierne av nettoformuen i dag, og som har den vesentlige innflytelse i dag.

Andelseiernes krav om eierrettigheter og medinnflytelse i Kraftlaget, etter omdanning i aksjeselskapet, går i og for seg utover den rent økonomiske interessen knyttet til eierrettigheter i Kraftlagets nettoformue utover innbetalt andelskapital. Det er likevel ingen tvil om at den helt dominerende interesse for Andelseierne er den rent økonomiske, knyttet til den eierandel i Kraftlagets netto formue som Andelseierne mener å ha, jf. i den forbindelse advokat Auberts prosesskrift av 4. januar 2010 side 2 og 5, jf. også stevningen side 9 om sikkerhetsstilling som alternativ til midlertidig forføyning. Den enkelte Andelseiers økonomiske interesse, som av advokat Aubert er anslått til i størrelsesorden kr 30.400 – kr 52.200 i anledning spørsmålet om fremme av hovedsaken som gruppesøksmål, er etter lagmannsrettens syn fullt ut sikret ved at aksjeselskapet fra omdanningstidspunktet står ansvarlig for de tap Andelseierne er påført dersom de rettstridig er fratatt andel av selskapsformuen. Det er heller ikke bestridt. At Andelseiernes økonomiske interesser i forføyningen således kan avhjelpest ved et etterfølgende erstatningskrav, er ikke til hinder for at forføyning gis, men er et viktig element i interesseavveiningen.

Som pekt på over, er det av svært stor betydning for Kraftlaget og for Kommunene og SKS som de store "eierne" av lagets nettoformue, at omdanningsprosessen lar seg gjennomføre innen samvirkeloven alternativt kommer til anvendelse på Kraftlaget. Det er selvsagt av betydning også for Andelseierne at så skjer, all den tid de, qua innehavere av andelsbrev, i tilfelle vil miste de påberopte eierrettigheter til nettoformuen, jf. kravet om samhandel i samvirkeloven § 135 femte ledd annet punktum. Den enkelte andelseiers økonomiske interesse er likevel begrenset, jf. argumentasjonen fra Andelseierne i tvisten om fremme av gruppesøksmål, jf. også advokat Auberts anslag over den enkelte andelseiers økonomisk interesse i saken som gjengitt over. Uten at det er avgjørende for vurderingen etter tvisteloven § 34-1 annet ledd bemerkes at en midlertidig forføyning som i praksis stanser omdanningsprosessen, vil kunne påvirke partenes relative forhandlingsstyrke på en uheldig måte, ved at den eller de parter som har klart mest å tape vil kunne komme under sterkt press i retning av å komme den annen part i møte i eventuelle forhandlinger.

Samlet har lagmannsretten etter dette konkludert med at den skade Kraftlaget blir påført, står i åpenbart misforhold til den interesse Andelseierne hver for seg og samlet har i at forføyning blir besluttet, jf. tvisteloven § 34-1 annet ledd. Lagmannsretten har vurdert, men kan ikke se at det foreligger andre, mindre inngripende måter å iverksette forføyning på som vil kunne lede til en annen vurdering etter tvisteloven § 34-1 annet ledd.

Uten at det er nødvendig for avgjørelse av saken, bemerkes at lagmannsretten er enig med tingretten i at Andelseierne ikke har sannsynliggjort at de i henhold til vedtekter som gjaldt ved stiftelsen av Kraftlaget i 1946 hadde eierrettigheter til Kraftlagets nettoformue utover deres nominelle innskudd av andelskapital, eller at de ved senere vedtektsendringer er gitt slike rettigheter. Det vises til tingrettens drøftelse på siden 13-15 i kjennelsen som lagmannsretten i det alt vesentlige er enig i. Andre rettsgrunnlag som eventuelt skulle kunne etablere slik eiendomsrett, uten forankring i vedtektene, foreligger ikke. Det vises

for så vidt til tingrettens videre drøftelse fra sidene 15 -18 som lagmannsretten i hovedsak er enig i.

Anken blir etter dette å forkaste.

Sakskostnader.

Lagmannsretten legger i motsetning til tingretten til grunn at det foreligger en sak om midlertidig forføyning, og er således uenig i at advokat Auberts prosesskrift av 12. februar 2010 må anses som en ny, selvstendig begjæring om midlertidig forføyning. Prosesskrivet må anses å inneholde en supplerende, evt. presisering av påstanden i den da allerede verserende sak om midlertidig forføyning. Lagmannsretten er således også uenig i den forståelse av tvisteloven § 32-2 første ledd jf. § 9-16 som gjøres gjeldende i advokat Berges prosesskrift til Ofoten tingrett av 25. februar 2010. Tvisteloven § 9-16 som det der vises til, er en regel om prosessuell preklusjon ved avsluttet saksforberedelse (første ledd) og en skjønnsmessig adgang for å unnlate preklusjon under nærmere angitte omstendigheter (annet ledd). At regelen ikke er gitt tilsvarende anvendelse i saker om midlertidig forføyning, innebærer at en påstandsendring ikke kan prekluderes med hjemmel i denne bestemmelsen, ikke at man er avskåret fra å endre påstander. Det pekes for øvrig på at det, hvor hovedkrav og sikringsgrunn er godtgjort, er opp til retten å ta stilling til hva forføyningen skal gå ut på, jf. Schei m.fl. Tvisteloven side 1446 med videre henvisningen til Falkanger m.fl. Tvangsfullbyrdsloven side 1081. Legger man sistnevnte verk til grunn, er det tvilsomt om det overhodet er nødvendig å nedlegge formell påstand. Uansett er det lagmannsrettens syn at adgangen til presisering eller omformulering av påstanden med hensyn til hva forføyningen skal gå ut på, iallfall ikke er snevrere enn adgangen til å foreta påstandsendringer i allmennprosessen.

Ved sakskostnadsavgjørelsen legges således til grunn at det foreligger en forføyningssak både tingrett og lagmannsrett.

Med det resultat lagmannsretten er kommet til, har Andelseierne tapt saken både for lagmannsrett og tingrett.

Etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd har Kraftlaget krav på erstatning for sakskostnader både for lagmannsrett og tingrett. Tungtveiende grunner som gjør det rimelig helt eller delvis å fritta Andelseierne for erstatningsansvaret for noen instans foreligger ikke, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Som ledd i den samlede vurdering av om unntaksregelen skal anvendes, har lagmannsretten også vurdert om sakens velferdsmessige betydning for Andelseierne og styrkeforholdet mellom partene tilsier at det bør gjøres unntak fra hovedregelen i første ledd.

Kraftlaget tilkjennes i tråd med sakskostnadsoppgaven fra advokat Berge erstatning for sakskostnader med kr 654.832 for tingretten. Sakskostnadene anses å ha vært nødvendige etter sakens omfang og vanskelighetsgrad, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

For lagmannsretten tilkjennes Kraftlaget sakskostnader med kr 83.200 som anses å ha vært nødvendige etter sakens omfang og vanskelighetsgrad, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

Likeledes har Kommunene som partshjelpere i tråd med hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. § 20-1 tredje ledd, krav på erstatning for sakskostnader både for lagmannsrett og tingrett. Tungtveiende grunner som gjør det rimelig helt eller delvis å fritta Andelseierne for erstatningsansvaret for noen instans foreligger heller ikke i dette tilfellet, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

Kommunene tilkjennes i tråd med sakskostnadsoppgaven fra advokat Larsen erstatning for sakskostnader for tingretten med kr 202.423,68 som anses å ha vært nødvendige etter sakens omfang og vanskelighetsgrad, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

For lagmannsretten tilkjennes Kommunene sakskostnader med kr 39.000 som anses å ha vært nødvendige etter sakens omfang og vanskelighetsgrad, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

SKS har ikke krevd sakskostnader.

Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

1. Anken forkastes.
2. Eva Aubert, som grupperepresentant, tilpliktes å erstatte Nord-Salten Kraftlag A/L sakskostnader for tingretten med kr 654.832. Oppfyllelsesfristen er to uker fra forkynnelse av kjennelsen.
3. Eva Aubert, som grupperepresentant, tilpliktes å erstatte Nord-Salten Kraftlag A/L sakskostnader for lagmannsretten med kr 83.200. Oppfyllelsesfristen er to uker fra forkynnelse av kjennelsen.
4. Eva Aubert, som grupperepresentant, tilpliktes å erstatte Hamarøy, Steigen, Sørfold og Tysfjord kommuner sakskostnader for tingretten med kr 202.423,68. Oppfyllelsesfristen er to uker fra forkynnelse av kjennelsen.
5. Eva Aubert, som grupperepresentant, tilpliktes å erstatte Hamarøy, Steigen, Sørfold og Tysfjord kommuner sakskostnader for lagmannsretten med kr 39.000. Oppfyllelsesfristen er to uker fra forkynnelse av kjennelsen.

Kjell Martin Haug

Monica Hansen Nylund

Nils Asbjørn Engstad

Rett avskrift
Hålogaland lagmannsrett
Solveig Kjeran